

Sygn. akt V CZ 54/16

POSTANOWIENIE

Dnia 29 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk (sprawozdawca)

SSN Iwona Koper

w sprawie z wniosku B. S.

przy uczestnictwie [...]

o częściowe zniesienie współwłasności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 29 września 2016 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Okręgowego w B.

z dnia 1 marca 2016 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie a rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawia do orzeczenia kończącego postępowania w sprawie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 1 marca 2016 r. uchylił postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 30 marca 2015 r. w sprawie o częściowe zniesienie współwłasności. Jednocześnie zniesione zostało postępowanie w zakresie posiedzenia z dnia 30 marca 2016 r. Rozstrzygnięcie takie nastąpiło w wyniku wniesienia apelacji przez uczestników postępowania - B. i S. J. Sąd Okręgowy podzielił bowiem sformułowany w tej apelacji zarzut skarżącej stwierdzający naruszenie art. 379 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 13 § 1 k.p.c. (s. 17-18 uzasadnienia zaskarżonego postanowienia).

Sąd ten stwierdził, że z protokołu publikacji z dnia 30 marca 2015 r. wynika, że na ogłoszenie postanowienia stawiał się tylko W. K., nie stawili się natomiast wnioskodawca i wszyscy pozostali uczestnicy, a Sąd Rejonowy otworzył zamkniętą rozprawę, dopuścił dowód z akt, zamknął rozprawę i pod nieobecność tych osób wydał zaskarżone postanowienie. Sąd Rejonowy w terminie publikacyjnym dopuścił nowy dowód, nie wskazał jednak tego, na jaką okoliczność ma on być przeprowadzony, czy jest to dowód na wniosek, czy z urzędu, nie ujawnił treści akt księgi wieczystej. Brak o tym odpowiedniej wzmianki w protokole posiedzenia. Nie było zatem możliwe zgłoszenie przez uczestników postępowania zastrzeżenia z art. 162 k.p.c., które było w tej sytuacji uzasadnione. Oznacza to, że wnioskodawca i nieobecni uczestnicy zostali pozbawieni przez Sąd Rejonowy możliwości obrony swoich praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c.

W zażaleniu wnioskodawcy na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 1 marca 2016 r. podniesiono zarzut naruszenia art. 379 pkt 5 w zw. z art. 224 § 1 i § 2 k.p.c., art. 225 k.p.c. art. 237 k.p.c. i art. 316 § 2 k.p.c. Skarżący - powołując się na treść art. 394¹ § 1¹ k.p.c. - wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 379 pkt 5 k.p.c., nieważność postępowania zachodzi wówczas, gdy strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw.

Z akt sprawy wynika, że w terminie publikacyjnym wyznaczonym na dzień 30 marca 2015 r. stawiał się jedynie uczestnik postępowania W. K. Sąd otworzył zamkniętą rozprawę i dopuścił w czasie tego posiedzenia dowód z akt - księgi wieczystej - KW [...], następnie uznał sprawę za dostatecznie

wyjaśnioną i ogłosił postanowienie w przedmiocie częściowego zniesienia współwłasności (k. 499 i n. akt sprawy).

Jeżeli zważy się charakter dopuszczanego przez Sąd Rejonowy dowodu i jego znaczenie dla biegu postępowania, to należy stwierdzić, że kategoryczna konkluzja tego Sądu, iż wnioskodawca i nieobecni uczestnicy zostali pozbawieni przez Sąd Rejonowy możliwości ochrony swoich praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c., jest zdecydowanie przedwczesna. Z uzasadnienie zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego wynika, że Sąd Rejonowy dokonał ustaleń dotyczących statusu prawnego nieruchomości objętej częściowym podziałem. Czynił to m.in. na podstawie odpowiednich wpisów do księgi wieczystej nr [...], prowadzonej przez Sąd Rejonowy w C., na którą wnioskodawca powoływał się we wniosku o podział nieruchomości. Dopuszczenie dowodu z akt wspomnianej księgi wieczystej stanowić mogło jedynie dokonanie odpowiedniej weryfikacji w tym zakresie. W zażaleniu trafnie podniesiono, że Sąd Rejonowy nie czynił żadnych dodatkowych ustaleń faktycznych na podstawie nowo dopuszczonego dowodu. Postępowanie koncentrowało się, na co wskazuje, uzasadnienie postanowień obu Sądów meriti, na przyjęciu właściwego sposobu podziału części nieruchomości objętej podziałem (art. 211 k.c.). W tej sytuacji nie można jednak przyjąć, że postępowanie Sądu Rejonowego po otwarciu rozprawy na nowo w dniu 30 marca 2015 r. spowodowało rzeczywiste pozbawienie możliwości obrony praw uczestników postępowania wnoszących apelację w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c.

Z przedstawionych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁵ k.p.c. orzekł jak w sentencji.

jw, aj

kc